

Sygn. akt **III AUa 1704/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr)

Protokolant: st.sekr. sąd. Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **(...) sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanego : L. B.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 lipca 2014 r. sygn. akt VIII U 3906/13

1. o d d a l a apelację;

2. zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Jolanta Cierpiał
-------------------------------------	-------------------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2013 roku, nr (...), adresowaną do (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i L. B.**, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P., stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia L. B. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wynosi:

Okres (mm/rrrr)	ubezpieczenie emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
03/2010	6600,00 zł	6600,00 zł	5695,14 zł
10/2010	6977,60 zł	6977,60 zł	6020,98 zł
12/2010	7180,00 zł	7180,00 zł	6195,62 zł

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek przyznając zainteresowanemu bony towarowe oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia oraz finansując imprezy okolicznościowe nie zastosował kryterium socjalnego, nie uwzględniając przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych sytuacji rodzinnej, życiowej i zdrowotnej pracownika.

Na skutek odwołania płatnika składek od powyższej decyzji - Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 1 lipca 2014r., w sprawie o sygn. akt VIII U 3906/13: zmienił zaskarżoną decyzję w części i nie doliczył do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne **L. B.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 177,60 zł w październiku 2010 r. (pkt 1), oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2), zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu (pkt 3).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Zainteresowany był w 2010 r. zatrudniony u odwołującej (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. na podstawie umowy o pracę, będąc uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W obowiązującym u odwołującej od 1 czerwca 2006 roku Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w § 5 postanowiono, iż przyznawanie usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionego do korzystania z Funduszu. Podstawę do przyznania świadczeń stanowi dochód netto przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu pracownika. Przyznanie dofinansowania z Funduszu dla osób uprawnionych może być również uzależnione od stażu pracownika u pracodawcy oraz od kolejności złożenia wniosku.

Zgodnie z § 3 regulaminu, środki Funduszu przeznacza się na finansowanie imprez okolicznościowych, pomoc rzeczową i pieniężną dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej lub materialnej (wypadki losowe), świadczenia rzeczowe i pieniężne z okazji świąt, uroczystości, jubileuszy oraz na akcje socjalne na rzecz pracowników.

W 2010 roku odwołująca wydawała na rzecz pracowników, w tym zainteresowanego, świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Świadczenia te obejmowały między innymi wydanie bonów towarowych oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia oraz finansowania imprez okolicznościowych.

Świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, zostały wypłacone przez odwołującą pracownikom bez ustalenia ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Wysokość świadczeń na rzecz pracowników określała Komisja socjalna wyłącznie przy uwzględnieniu stanowiska zajmowanego przez pracowników. Zostali oni podzieleni na dwie grupy: pracowników zarządzających (dyrektorów) oraz pozostałych pracowników. Pierwsza grupa była uprawniona do niższych świadczeń niż pracownicy szeregowi,

niepiastujący stanowisk kierowniczych. Taki podział dyktowany był stosunkowo małym zróżnicowaniem płac wśród pracowników niższego szczebla.

Przy ustalaniu wysokości świadczenia odwołująca natomiast nie badała i nie uwzględniała ewentualnych dochodów pracownika osiąganych z innych tytułów niż stosunek pracy z odwołującą, jak również średniego miesięcznego dochodu brutto na osobę w rodzinie, stanowiącego podstawę opodatkowania, obliczonego na podstawie dochodów wspólnie zamieszkających i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe członków rodziny wraz z dziećmi, za okres ostatniego miesiąca kalendarzowego.

Powyższe świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia były wydawane przez odwołującą bez pisemnych wniosków pracowników zawierających szczegółowy opis ich sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej z uwzględnieniem podania następujących informacji: ilości osób w gospodarstwie domowym, dochodów na członka rodziny (netto lub brutto), wieku i liczby dzieci, opisu stanu zdrowia oraz bez udokumentowania wskazanych we wniosku informacji.

Odwołująca organizowała dla swoich pracowników imprezy integracyjne, co wiązało się m.in. z korzystaniem z poczęstunku, który został pozostawiony do dyspozycji pracowników. Spotkanie adresowane było do ogółu pracowników, uczestnictwo było dobrowolne, opłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Płatnik nie wiedział, jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu.

Na powyższych zasadach tytułem świadczeń socjalnych zainteresowany otrzymał ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych:

- bony towarowe z okazji Świąt Wielkanocnych w:

03/2010 – 300,00 zł

- wypłaty z okazji Świąt Bożego Narodzenia w:

12/2010 – 380,00 zł

Płatnik sfinansował imprezę okolicznościową o nazwie „dożynki” w związku z udziałem L. B. w wysokości:

10/2010 – 177,60 zł

Odwołująca nie uwzględniła powyższych świadczeń w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego za okresy:

03/2010, 10/2010, 12/2010, roku.

Płatnik składek naliczył za L. B. składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru:

Okres (mm/rrrr)	ubezpieczenie emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
03/2010	6300,00 zł	6300,00 zł	5436,27 zł
10/2010	6800,00 zł	6800,00 zł	5867,72 zł

12/2010	6800,00 zł	6800,00 zł	5867,72 zł
---------	------------	------------	------------

W oparciu o wyżej poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy wskazał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części dotyczącej wliczenia do podstawy składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wartości imprezy okolicznościowej nazwanej „dożynkami”. W pozostałym zakresie, zdaniem Sądu Okręgowego, należało odwołanie oddalić.

Zdaniem Sądu Okręgowego sporne w sprawie kwoty stanowią przychód w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dlatego należało ustalić, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego.

Sąd Okręgowy powoływał § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w którym wskazano, iż nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Z zapisów Regulaminu wynika, iż świadczenia wypłacone/wydane zainteresowanemu w 2010 roku zostały przewidziane w Regulaminie. Sam jednak fakt, że świadczenia te zostały przewidziane w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i mogły być tym samym wypłacone zainteresowanemu, nie oznacza, iż miały one charakter socjalny. Dla takiego stwierdzenia niezbędne jest bowiem, by świadczenia te zostały wypłacone/wydane zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z zapisami Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W okolicznościach sprawy nie sposób uznać, ażeby świadczenia przyznane zainteresowanemu w postaci wypłat i wydania bonów z okazji Świąt miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy wskazał, że brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie upoważnia do przyznawania świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

Odwołująca Spółka wydając z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym w roku 2010 zainteresowanemu, świadczenia z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, nie uczyniła zadość wymogom stawianym w przywołanym przepisie oraz Regulaminie. Mimo treści regulaminu uzależniła wartość świadczeń świątecznych przyznanych zainteresowanemu wyłącznie od stanowiska osiąganego przez niego w Spółce. Odwołująca nie miała wiedzy o sytuacji rodzinnej materialnej i życiowej zainteresowanego, zainteresowany przy tym nie składał dokumentów dotyczących sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej, które miałyby stanowić podstawę do ustalenia jego sytuacji w spornych okresach.

Odwołująca zatem ustalając prawo i wysokość świadczeń socjalnych na rzecz pracowników, odstąpiła od ustalenia czy spełniają oni kryterium socjalne według zasad określonych w regulaminie i w powołanych wyżej przepisach prawa.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w zakresie dotyczącym obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia.

Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie w zakresie istnienia obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w związku z imprezą okolicznościową nazwaną „dożynkami”. Podyktowane to było błędnym naliczeniem

kwoty przychodu, jaki miałyby wiązać się z uczestnictwem w imprezie integracyjnej. Spotkanie adresowane było do ogółu pracowników, uczestnictwo było dobrowolne, opłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Płatnik nie wiedział, jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu, zatem określenie wysokości konkretnego świadczenia przypadającego na jednego uczestnika było niemożliwe. Wobec tego niedopuszczalne jest dzielenie wydatków związanych z organizacją imprezy integracyjnej, na wszystkich pracowników jednostki - zarówno uczestników, jaki i tych którzy na spotkanie nie przybyli. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, że wartość świadczenia została ustalona przez organ rentowy arbitralnie i nie obrazuje rzeczywistej korzyści uzyskanej przez pracowników.

Ponadto – w ocenie Sądu I instancji - przy organizowaniu imprez integracyjnych brak jest elementu przyznawania ulgowych świadczeń i usług, a pracodawca może ustalić zasadę powszechnej dostępności do imprez integracyjnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył odwołujący płatnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., w części dotyczącej oddalenia odwołania w pozostałym zakresie i wzajemnego zniesienia pomiędzy stronami kosztów procesu, tj. co do pkt 2 i 3 wyroku, zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.

1) art. 68 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 8 ust. 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania przez odwołującą Spółkę środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;

2) § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż pracodawca do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników ma obowiązek wliczyć niestanowiące podstawy wymiaru składek świadczenie sfinansowane w całości ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci równowartości wydanych bonów towarowych z okazji Świąt Wielkanocnych oraz Świąt Bożego Narodzenia oraz sfinansowanych innych świadczeń, wymienionych w decyzji, a mieszczących się w katalogu świadczeń socjalnych, wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy o zfsś;

3) art. 4 ust. 9 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a także §1 i 2 rozporządzenia oraz art. 410 kc, art. 29§1 pkt. 3 k.p. w zw. z treścią umowy o pracę łączącej pracownika z pracodawcą, a także art. 772, art. 78§1 i art. 80 k.p., polegające na przyjęciu, iż świadczenia udzielone w ramach zfsś zainteresowanemu przez odwołującą Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, mogą stanowić przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy,

4) art. 1, art. 2 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o zfsś poprzez niewłaściwą wykładnię oraz błędne zastosowanie w/w przepisów prawa, a to poprzez przyjęcie, iż ze środków ZFŚS mogą być finansowane jedynie ulgowe usługi i świadczenia, a wysokość dopłat winna we wszystkich przypadkach uwzględniać sytuację życiową, rodzinną i materialną beneficjenta, podczas gdy w/w przepisy wskazują na możliwość sfinansowania różnych świadczeń,

5) art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż finansowanie przez pracodawcę ogólnodostępnego szczepienia dla pracowników przeciwko grypie podlega ocenie przez pryzmat sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS, w tym przyjęcie, iż gdyby pracodawca nie zorganizował takiej akcji, zainteresowany sam wydałby pieniądze na uczestnictwo w takim przedsięwzięciu;

6) art. 6 kc w zw. z art. 2 pkt. 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy w zw. z §1 i 2 rozporządzenia, polegające, na nieustaleniu oraz niewskazaniu dowodów potwierdzających, w jakim zakresie wydatkowane na rzecz zainteresowanego środki,

traktowane przez pracodawcę, jako świadczenie socjalne, nie stanowiły świadczenia socjalnego sensu stricte, a w jakim były nienależnym świadczeniem, niepodlegającym jednak wliczeniu do podstawy wymiaru składek;

II. naruszenie prawa procesowego, które to naruszenie doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego, tj.

1) art. 233 § 1 kpc, poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego;

2) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc i art. 278 kpc, poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, w tym z zakresu rachunkowości i podatków oraz wynagrodzeń, z zakresu oceny sytuacji socjalnej oraz wyceny świadczeń socjalnych;

3) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 271 kpc i 235 § 1 kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka K. K. i A. Ś.,

4) art. 232 kpc poprzez przyjęcie, iż to po stronie odwołującej Spółki pozostawało udowodnienie, w jakiej wysokości świadczenie socjalne zostało zainteresowanemu przyznane;

5) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego z dokumentów będących w posiadaniu zainteresowanego i odwołującej się Spółki, czego skutkiem było przyjęcie, iż zainteresowany otrzymał ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych świadczenia w określonej w decyzji organu rentowego wysokości oraz iż jego sytuacja materialna nie uzasadniała udzielenia mu świadczeń w takiej wysokości,

6) art. 233 § 1 kpc poprzez przyjęcie, iż świadczenia przyznane zainteresowanemu w postaci wypłat i bonów z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych oraz pokrycia kosztów szczepienia ochronnego nie miały charakteru socjalnego i nie można było ich wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 i 3 poprzez uwzględnienie odwołania i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I instancji w części tj. w pkt. 2 i 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania. W świetle powyższego zarzuty apelacji nie mogły prowadzić do zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów odpowiada regułom określonym w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy podziela ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, mając na uwadze, że okoliczność, iż z dowodów tych Sąd Okręgowy wywiódł wnioski niezgodne z oczekiwaniami strony, nie może stanowić skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może bowiem polegać na zaprezentowaniu przez skarżącą stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego

z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189).

Sąd Okręgowy - w oparciu o prawidłowo ocenione dowody z dokumentów w postaci m.in. protokołów posiedzenia Komisji Socjalnej, znajdujących się w aktach organu rentowego, załączonych do akt niniejszej sprawy oraz zeznań w charakterze strony K. K. (członka zarządu odwołującej) prawidłowo ustalił, jakie było kryterium stosowane przez odwołującego przy przyznawaniu świadczeń socjalnych, zaś ocena czy kryterium stosowane przez odwołującego stanowiło kryterium socjalne, należy do oceny prawnej, nie zaś oceny dowodów. Ponadto przedmiotowy zarzut w części odnoszącej się do świadczeń w postaci szczepionek jest tym bardziej chybiony, ponieważ w zaskarżonej decyzji organ nie wskazał, iż zainteresowany otrzymał takie świadczenie i nie było to w ogóle przedmiotem niniejszego postępowania.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 278 k.p.c., poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, w tym z zakresu rachunkowości i podatków oraz wynagrodzeń, z zakresu oceny sytuacji socjalnej oraz wyceny świadczeń socjalnych. Kwestia wysokości świadczeń otrzymanych przez zainteresowanego nie była sporna, a nadto dowód z opinii biegłego nie jest środkiem dowodowym pozwalającym na czynienie ustaleń odnośnie charakteru socjalnego danego świadczenia. Sąd ubezpieczeń społecznych bada w niniejszym postępowaniu, jakie było kryterium stosowane przez odwołującego przy przyznawaniu świadczeń socjalnych (w czasie ich przyznawania), a ustalenie tych okoliczności nie wymaga posiadania wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.). Zaś ocena czy kryterium stosowane przez odwołującego stanowiło kryterium socjalne, należy do oceny prawnej. Zatem brak było podstaw do powołania dowodu z opinii biegłych na wskazywane przez apelującą okoliczności.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 271 k.p.c. i 235 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka K. K., albowiem K. K. została w niniejszej sprawie przesłuchana w charakterze strony, jako członek zarządu apelującej, a jej zeznania stanowiły podstawę rozstrzygnięcia.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 i 235 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka A. Ś. którego przeprowadzenie – zdaniem apelującego - pozwoliłoby wyjaśnić okoliczności sporne, w tym ustalić, przesłanki leżące u podstaw wydawania decyzji przez Komisję Socjalną o przyznawaniu pracownikom Spółki świadczeń z ZFŚS oraz procedurę z tym związaną. Wskazać należy, iż wszystkie powyższe okoliczności wynikają z materiału dowodowego – w tym zeznań K. K., która zeznała, że spółka nie odbierała oświadczeń o dochodach na członka rodziny poszczególnych pracowników. Biorąc zaś pod uwagę, iż K. K., jako członek zarządu była przesłuchiwana w charakterze strony, fakty przez nią wskazane mogły zostać uznane za przyznane. W konsekwencji brak jest podstaw do prowadzenia dalszych dowodów z zeznań świadków na okoliczności przyznane przez stronę, a zatem pominięcie dowodu z przesłuchania świadka A. Ś. nie miało wpływu na rozstrzygnięcie.

Odnosząc się natomiast do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego podniesionych w apelacji, wskazać należy, iż chybiony jest zarzut naruszenia przepisów art. 68 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 8 ust. 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania przez odwołującą Spółkę środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Ugruntowany jest bowiem pogląd, że organ rentowy miał prawo do dokonania analizy przyjętych kryteriów socjalnych oraz kontroli prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a w szczególności badania tego czy przy rozdysponowywaniu środkami z funduszu stosowano kryterium socjalne, bowiem tylko w taki sposób może on prowadzić kontrolę prawidłowej realizacji przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012 r., sygn. I UK 140/12).

Błędny był zarzut naruszenia art. 8 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.). Przywołane rozporządzenie określa m.in. jakie przychody nie stanowią podstawy wymiaru składek. Ad causa w § 2 ust. 1 pkt 19 wskazano, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z kolei art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Przypomnieć należy, że zakładowy fundusz świadczeń socjalnych pozwala na finansowanie z niego tylko tych rodzajów działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest jednak ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu – tzw. „kryterium socjalne”.

Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał, że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych, bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu. Pogląd ten był następnie powtarzany w orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których akcentowano sprzeczność z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wydatkowania środków Funduszu na finansowanie ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat, z pominięciem wspomnianych kryteriów socjalnych (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2004 r., I PK 22/03, OSNP 2005 Nr 6, poz. 80; z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 12/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 182; z dnia 6 lutego 2008 r., II PK 156/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 96).

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu I instancji, że przedmiotowe świadczenia z okazji Świąt przyznane były zainteresowanemu bez oceny sytuacji rodzinnej, materialnej i życiowej, a zatem wbrew zasadzie wynikającej z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Jedynym kryterium rozdziału środków był fakt zajmowanego stanowiska w spółce.

Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Podkreślić trzeba, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatem są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach. Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości, aby urzeczywistnić ustawowy cel zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Nie spełnia wymogu uwzględnienia powołanego wyżej kryterium socjalnego zastosowane przez apelującego kryterium stanowiska zajmowanego przez pracowników, którzy zostali podzieleni na grupy: pracowników zarządzających (dyrektorów) oraz pozostałych pracowników. Uprawnieni pracownicy mogą bowiem uzyskiwać różne dochody z tytułu zatrudnienia u apelującego, mogą także uzyskiwać dochody z innych tytułów, a także – w zależności od stanu rodzinnego – różny może być dochód przypadający na jednego członka rodziny uprawnionego. Ponadto kryterium

zastosowane przez apelującego, nie uwzględnia w ogóle sytuacji rodzinnej ani życiowej osoby uprawnionej, a w konsekwencji brak było podstaw do uznania, iż zostały sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne.

Zwrócić trzeba też uwagę, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ww. ustawy wymaga zastosowania kryterium socjalnego indywidualnie do każdego z uprawnionych i nie doznaje w tym zakresie żadnych wyjątków - w szczególności wyjątków takich nie może tworzyć regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej pracowników przed przyznaniem przedmiotowych świadczeń. Nie musi to wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny, ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiąmane u odwołującego, ale także dochody pracownika osiąmane poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium wysokości świadczeń wyłącznie na rodzaju zajmowanego stanowiska u płatnika, nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

Ponadto całkowicie chybiony jest zarzut naruszenia art. 2 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż finansowanie przez pracodawcę ogólnodostępnego szczepienia dla pracowników przeciwko grypie podlega ocenie przez pryzmat sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS, w tym przyjęcie, iż gdyby pracodawca nie zorganizował takiej akcji, zainteresowany sam wydałby pieniądze na uczestnictwo w takim przedsięwzięciu. Istotne jest bowiem, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy w nie wskazał, iż zainteresowany otrzymał takie świadczenie, a zatem świadczenie socjalne tego typu w ogóle nie jest przedmiotem niniejszej sprawy.

Reasumując - przychód osiągnięty przez zainteresowanego z tytułu bonów towarowych oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106) oraz art. 81 ust. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r. nr 164 poz.1027 ze zm.).

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Jolanta Cierpiał
-------------------------------------	-------------------------------	----------------------